
[2021-24-RE](#)

Causa 2021-24-RE

(Xarpell Ruiz c/ Crèdit Andorrà, SA)

Número de registre 178-2021. Recurs d'empara

Sentència del 14 de juliol del 2021

BOPA núm. 81, del 21 de juliol del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de març del 2021, per la representació processal del Sr. Ignasi Xarpell Ruiz, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 26 de juny del 2020 i contra l'aute del 26 de febrer del 2021, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la igualtat, reconegut a l'article 6 de la Constitució, i del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la mateixa norma, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que retrotregui les actuacions al moment processal anterior a la sentència impugnada. Així mateix, demana que es declari el dret del recurrent a ser indemnitzat per l'Estat andorrà per les despeses ocasionades per la tramitació de l'incident de nul·litat d'actuacions i d'aquest procediment d'empara;

Vista la Constitució, especialment els articles 6, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 18 de maig del 2021 que va admetre a tràmit, amb efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de juny del 2021, per la representació processal de l'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de juny del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Vist que el magistrat, Sr. Joan Manel Abril Campoy, va plantejar la seva inhibició en aquesta causa,

la qual va ser acceptada pel Ple del Tribunal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Després de formular un requeriment extrajudicial sense èxit, el Sr. Ignasi Xarpell Ruiz va presentar una demanda contra l'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA en què reclamava 135.712,50 € que corresponien a la diferència entre el preu real que les 250 accions classe E (accions sindicades atribuïdes a determinats empleats del banc i condicionades al vincle laboral) tenien quan el banc les hi va vendre (1.645,00 € per acció) i el preu que li va ser abonat, el 27 de desembre del 2011, (1.151,50 € per acció).

1.2. El 28 de març del 2019, la Secció Civil de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquesta demanda i absolia l'entitat bancària de les pretensions que s'hi contenien.

1.3. La representació processal del Sr. Ignasi Xarpell Ruiz va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 26 de juny del 2020, la Sala Civil va dictar una sentència que desestimava aquest recurs i confirmava íntegrament la part dispositiva de la sentència de primera instància.

1.4. La representació processal del Sr. Ignasi Xarpell Ruiz va presentar un incident de nul·litat per considerar que la sentència d'apel·lació no estava fonamentada en Dret, i, el 26 de febrer del 2021, la Sala Civil va dictar un aute en què va desestimar aquest incident.

1.5. El 23 de març del 2021, la representació processal del Sr. Ignasi Xarpell Ruiz va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 26 de juny del 2020 i contra l'aute del 26 de febrer del 2021, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la igualtat, reconegut a l'article 6 de la Constitució, i del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la mateixa norma.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent exposa que va ser treballador de Crèdit Andorrà, SA del 6 d'octubre de 1989 al 29 de febrer del 2012.

- Manifesta que en aplicació de l'acord de la Junta General Ordinària del 28 d'abril del 2011, es va veure obligat a vendre les accions de la classe E de Crèdit Andorrà -atès que aquestes estaven reservades als empleats actius, assimilats, prejubilats i jubilats- amb un descompte del 30%, el qual era aplicable en cas de decisió de venda per voluntat pròpia o en cas d'acomiadament per causes imputables a l'empleat.

- Precisa que en el moment de la venda va manifestar la seva disconformitat amb aquesta rebaixa.

- També precisa que quan va presentar la seva demanda, ja havia recaigut la sentència del 27 d'octubre del 2016, dictada per la Sala Civil, en què es declarava que la rebaixa establerta amb els mateixos termes en un acord del 28 d'abril del 2009 era nul·la.

- En efecte, la Sala Civil va considerar que aquest acord establia diferències respecte dels drets d'alguns socis titulars de la mateixa classe d'accions, supòsit que era contrari a les disposicions de l'article 15.4 de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada.

- El recurrent posa en relleu que l'acord del 28 d'abril del 2011 de la Junta General Ordinària de Crèdit Andorrà reproduceix de manera idèntica l'acord del 28 d'abril del 2009 que va ser declarat il·legal.

- També destaca que en una altra causa en què també s'impugnava la reducció del 30% esmentada, el 10 d'abril del 2018, la Sala Civil va declarar que *"els efectes de la resolució d'aquesta Sala de 27-10-2016, s'estenen al present procés en virtut de l'efecte prejudicial o positiu de la cosa jutjada i justifiquen l'estimació d'aquest motiu de recurs i amb el de la pretensió principal de la demanda"*.

- No obstant això, en aquest cas, la Sala Civil, contràriament a allò que havia pronunciat l'any 2018, considera que encara que l'acord del 2011 sigui idèntic al del 2009, la nul·litat pronunciada el 27 d'octubre del 2016 no té l'autoritat de la cosa jutjada i no pot tenir efectes en aquesta causa.

- Altrament, en una altra causa amb el mateix objecte, la Sala Civil en una sentència recent del 26 de febrer del 2021, reiterava la nul·litat de les decisions de les Juntes Ordinàries posteriors a la del 2009 que recollien el mateix descompte.

- Per aquests motius, el recurrent considera que s'ha vist discriminat en l'aplicació de la jurisprudència de la Sala Civil i que s'ha vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, així com el principi d'igualtat, podent aquest ser tingut en compte atès que s'ha produït en seu judicial.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada i que retrotregui les actuacions al moment processal anterior a la sentència impugnada. Així mateix, demana que es declari el seu dret a ser indemnitzat per l'Estat andorrà per les despeses ocasionades per la tramitació de l'incident de nul·litat d'actuacions i d'aquest procediment d'empara.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil reconeix que els acords del 28 d'abril del 2009 i del 28 d'abril del 2011 tenen un contingut material idèntic respecte de la rebaixa del 30% impugnada.

- També reconeix que va declarar que l'acord de l'any 2009 era nul en la part que acordava aquest descompte.

- Tanmateix, considera que aquesta nul·litat no irradia automàticament en els acords posteriors; cal que els acords siguin impugnats de manera singular i no es pot pretendre que en haver-se declarat la nul·litat d'una decisió societària anterior, aquesta també afecti l'acord posterior, encara que el contingut sigui idèntic.

- La Sala Civil es fonamenta en les disposicions de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats

anònimes i de responsabilitat limitada, les quals per tal de salvaguardar el principi de seguretat jurídica estableixen que l'acció d'impugnació dels acords nuls té un termini de caducitat d'1 any des de l'adopció de l'acord, i si l'acord s'ha d'inscriure en el Registre de Societats, des de la seva inscripció.

- Per tant, la Sala Civil conclou que atès que l'acord del 28 d'abril del 2011 no pot ser qüestionat en aquesta alçada, cal rebutjar els motius del recurs que incideixen en aquesta qüestió.

2.3. Argumentació de l'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA

- En primer lloc, aquesta part considera que el recurs d'empara del recurrent era inadmissible a tràmit en el moment de la seva presentació.

- Segons el seu parer, el recurrent podia presentar directament el recurs d'empara contra la sentència del 26 de juny del 2020, dictada per la Sala Civil, en resolució del seu recurs d'apel·lació, ja que era una resolució ferma, i en aquest cas, s'ha de considerar que el recurs d'empara s'hauria presentat fora del termini de 13 dies hàbils.

- Ara bé, atès que el recurrent va formular un incident de nul·litat, aquest hagués hagut de presentar un recurs d'apel·lació contra la desestimació d'aquest incident, abans de presentar el recurs d'empara, i en aquest cas, el recurs d'empara seria prematur.

- En ambdós supòsits és procedent, per consegüent, desestimar aquest recurs sense entrar en les seves consideracions de fons.

- Subsidiàriament, cas que el Tribunal Constitucional entrés a valorar el fons, considera que la Sala Civil ha desenvolupat un raonament jurídic coherent i lògic i ha aportat una motivació àmplia, explícita i detallada del pronunciament que efectua quan declara que encara que els acords de l'entitat bancària dels anys 2009 i 2011 tinguin un contingut material idèntic, respecte de la qüestió en litigi, la nul·litat parcial del primer, pronunciada per la sentència del 27 d'octubre del 2016, no pot aplicar-se de manera automàtica a l'acord del 2011.

- Adjunta diverses sentències del Tribunal de Batlles (del 14 de setembre del 2017, del 28 de març del 2019 i de l'1 de setembre del 2020) en què es jutja que la nul·litat parcial d'un acord societari no es pot traslladar *ipso iure* i de forma automàtica a altres acords societaris posteriors, malgrat que el seu contingut sigui coincident. Afegeix que tot i que la sentència del 10 d'abril del 2018, dictada per la Sala Civil, no arribés a aquesta conclusió, es tracta d'una sola resolució i no es pot parlar de jurisprudència consolidada.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara i que condemni la part recurrent al pagament de les despeses processals.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal manifesta que no s'oposa a l'estimació parcial d'aquest recurs d'empara.

- Destaca que en una sentència del 10 d'abril del 2018, la Sala Civil va estimar el recurs d'un treballador de Crèdit Andorrà, SA, que havent interposat una demanda en exercici d'una acció de

compliment contractual, sol·licitava que s'imposés al banc recomprar les accions sense aplicar el 30% de descompte, perquè si s'havia declarat nul l'acord social del 2009, els efectes havien de ser extensius a l'acord social del 2011.

- En aquesta sentència, la Sala Civil considerava que "*malgrat l'objecte del procés sigui diferent: impugnació d'acord social front a pretensió de compliment del contracte, (...) els efectes de la resolució d'aquesta Sala de 27-10-2016, s'estenen al present procés en virtut de l'efecte prejudicial o positiu de la cosa jutjada*". Aquesta decisió va ser reiterada en una sentència del 26 de febrer del 2021 en el marc d'una causa amb les mateixes característiques que afecten al recurrent.

- En el cas actualment examinat, la sentència impugnada de la Sala Civil del 26 de juny del 2020 resol una situació amb les mateixes característiques, però de manera diferent sense oferir cap raonament al respecte.

- La Sala Civil va considerar que el recurrent hagués hagut d'impugnar l'acord social del 2011 individualment i no interposar una acció sol·licitant el compliment del contracte, i que l'acord del 2009 no suposa cosa jutjada davant l'acord social del 2011, contràriament a allò que va manifestar en les sentències anteriorment exposades.

- Per aquests motius, considera que s'ha vulnerat el principi d'igualtat en relació amb el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- No obstant això, el Ministeri Fiscal manifesta que no s'escau atorgar la indemnització pretesa, sinó que correspon anul·lar la sentència impugnada i retrotreure les actuacions per tal que la Sala Civil dicti una sentència degudament motivada o modifiqui el seu pronunciament.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret pel fet de declarar que la nul·litat de la part d'un acord social relatiu al descompte del 30% del preu de l'acció de classe E (acord del 28 d'abril del 2009), pronunciada en una sentència del 27 d'octubre del 2016, no podia produir efectes en el marc d'un procés en què s'al·legava la inaplicació de la part de l'acord social (de l'abril del 2011) de contingut idèntic a aquell que s'havia declarat nul l'any 2016.

3.5. *Sobre la inadmissibilitat del recurs d'empara.* D'acord amb el redactat de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, un justiciable pot recórrer en empara davant el Tribunal Constitucional, ja sigui de manera directa contra una decisió definitiva del Tribunal Superior de Justícia o del Tribunal de Corts, ja sigui després d'haver interposat un recurs d'apel·lació contra la desestimació de l'incident de nul·litat presentat contra la decisió definitiva esmentada (article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials).

3.6. De les actuacions d'aquesta causa es desprèn que la representació processal del recurrent va optar per la via indirecta, presentant davant la Sala Civil un incident de nul·litat contra la sentència del 26 de juny del 2020; tanmateix, no va formular recurs d'apel·lació contra l'aute del 26 de febrer del 2021 que desestimava aquest incident, sinó que va presentar recurs d'empara contra aquest darrer aute.

3.7. De les diverses causes portades al coneixement d'aquest Tribunal també es desprèn que aquesta doble via fa l'objecte de dificultats hermenèutiques i que, per consegüent, la via directa contra les decisions definitives del Tribunal Superior de Justícia i del Tribunal de Corts hauria de ser emprada de manera preferent respecte de la via indirecta.

3.8. En aquesta causa, l'aute del 26 de febrer del 2021, que desestima l'incident de nul·litat presentat per la part recurrent, precisa al peu del seu dispositiu que aquesta resolució és ferma i executiva, circumstància que podria haver fet creure de manera legítima al recurrent que no hi havia opció de recurs.

3.9. D'altra banda, cal destacar que aquell mateix dia -el 26 de febrer del 2021- la Sala Civil, a més de desestimar l'incident de nul·litat presentat pel recurrent, va dictar una sentència (049/2021) en una altra causa mitjançant la qual confirmava que la nul·litat de l'acord social del 2009, pronunciada en una sentència de la Sala Civil del 27 d'octubre del 2016, s'havia d'estendre a tots els acord socials que tinguessin el mateix contingut.

3.10. A bon dret, la representació processal del recurrent va poder considerar que l'aute que declarava la desestimació del seu incident de nul·litat era ferm i executiu i que només li quedava el procediment d'empara per tal que es resolgués la incoherència entre una jurisprudència de la Sala Civil, que considerava que la nul·litat d'un acord social adoptada l'any 2016 havia d'estendre's a aquells acords socials que tinguessin el mateix contingut, i la sentència i l'aute ara impugnats, dictats per la mateixa Sala Civil, en què es negava aquesta extensió i en què es desestimava l'aplicació de la doctrina anterior citada pel recurrent, sense una motivació clara i precisa.

3.11. En la causa que ara ens ocupa, la qüestió de fons és particularment important, ja que planteja la vulneració del dret a obtenir una decisió motivada en Dret que derivaria en la infracció del principi d'igualtat i la jurisprudència constant del Tribunal Europeu dels Drets Humans exhorta les jurisdiccions nacionals i, en particular, les jurisdiccions constitucionals, a no exigir un formalisme rígid o excessiu que desembocaria en la privació pel justiciable del dret a accedir als tribunals.

3.12. Convé destacar que el Ministeri Fiscal no ha abordat aquesta qüestió processal ni en les seves al·legacions, ni en les seves conclusions, tot i considerar que el recurs havia de ser parcialment estimat.

3.13. A la vista d'aquestes consideracions, seria irraonable aplicar un formalisme excessiu, quan una qüestió de fons particularment important es troba en joc i quan la representació processal del

recurrent ha pogut de bona fe considerar que l'aute del 26 de febrer del 2021, que desestimava el seu incident de nul·litat, era una decisió ferma i executiva.

3.14. Per aquests motius, aquest recurs d'empara és admissible a tràmit.

3.15. *Sobre els fons del recurs d'empara.* No hi ha controvèrsia en el fet que els acords socials del 2009 i del 2011 tenen el mateix contingut respecte de la part relativa a la reducció del 30% del preu de les accions comprades pels empleats, quan aquests les han de vendre si l'extinció de la relació jurídica amb l'entitat bancària és per voluntat pròpia o si han estat acomiadats per causes que els hi puguin ser imputables.

3.16. En una sentència del 27 d'octubre del 2016, la Sala Civil va declarar que aquesta rebaixa del 30% havia de ser declarada nul·la, atès que establia diferències respecte dels drets d'alguns socis titulars de la mateixa classe d'accions, supòsit que era contrari a les disposicions de l'article 15.4 de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada.

3.17. En una sentència del 10 d'abril del 2018, la Sala Civil va considerar que la nul·litat d'aquesta part de l'acord social, pronunciada en la seva resolució del 2016, produïa efectes en aquella causa i aquests havien de fer-se extensius a l'acord social del 2011 que tenia el mateix contingut que aquell que havia donat lloc al pronunciament de nul·litat l'any 2016.

3.18. Ara bé, en la causa que ara ens ocupa, l'acord social del 2011 té el mateix contingut que l'acord del 2009, el qual va ser declarat nul en la part relativa a la rebaixa esmentada per una sentència de la Sala Civil del 27 d'octubre del 2016, l'efecte de la qual va ser estès, mitjançant la sentència del 10 d'abril del 2018, a un procés on intervenia aquest mateix acord del 2011.

3.19. No obstant això, la sentència del 26 de juny del 2020 considera, contràriament a allò que la Sala Civil va afirmar l'any 2018, i ha confirmat posteriorment al febrer del 2021, que la nul·litat parcial de l'acord social pronunciada l'any 2016 no pot estendre's a l'acord social del 2011, tot i tenir un contingut idèntic.

3.20. Altrament, en l'aute del 26 de febrer del 2021, que desestima l'incident de nul·litat, la Sala Civil esmenta l'omissió del resultat del procediment del 2018, sense considerar que derivi en una incongruència de la sentència impugnada.

3.21. Així doncs, és clar que en la seva sentència del 26 de juny del 2020, la Sala Civil ha donat una solució diferent a aquella que va donar en la seva sentència del 10 d'abril del 2018, quan les causes sobre les quals s'havia de pronunciar tenien les mateixes característiques.

3.22. D'aquestes dues sentències es desprèn que si bé la motivació de la sentència del 10 d'abril del 2018, que estén els efectes de la nul·litat pronunciada l'any 2016 és clara, precisa i argumentada, la sentència del 26 de juny del 2020 no aporta una motivació suficient sobre les raons d'aquesta modificació de criteri.

3.23. Cal declarar, doncs, la vulneració del dret del recurrent a obtenir una decisió fonamentada en Dret; per consegüent, la sentència del 26 de juny del 2020 i l'aute del 26 de febrer del 2021, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia han de ser anul·lats i s'ha de retrotraure la causa davant aquesta Sala per tal que es tinguin en compte els elements de fet i de dret que s'acaben d'exposar.

3.24. Per contra, la demanda d'indemnització per part de l'Estat formulada pel recurrent ha de ser desestimada, ja que aquest Tribunal no és competent per pronunciar-se al respecte, sense perjudici de les accions que puguin correspondre en seu ordinària.

3.25. Pel que fa a les costes, cal recordar que l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional disposa que la desestimació d'un recurs d'empara comporta la condemna en costes del recurrent. En tractar-se en aquest cas, d'una estimació parcial del recurs d'empara no és procedent efectuar una imposició de les costes processals derivades del recurs.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar parcialment el recurs d'empara 2021-24-RE, presentat per la representació processal del Sr. Ignasi Xarpell Ruiz.
2. Declarar la vulneració del dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, així com el principi d'igualtat.
3. Anul·lar la sentència del 26 de juny del 2020 i l'aute del 26 de febrer del 2021, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
4. Retrotraure les actuacions al moment anterior al pronunciament de la sentència esmentada.
5. Desestimar la petició de declaració d'una indemnització per les despeses ocasionades per la interposició del recurs d'empara.
6. Declarar que no és procedent efectuar cap condemna en costes.
7. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Ignasi Xarpell Ruiz, a la representació processal de l'entitat bancària Crèdit Andorrà, SA, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat